

Lp. maaeluminister härra Mart Järvik
Maaeluministeerium

Meie, 22. juuli 2019/9

Eriotstarbelise diiselkütuse kasutamisest põllumajandussektoris

Lugupeetud maaeluminister härra Mart Järvik

Eestimaa Talupidajate Keskliit pöördub Teie poole seoses teemakäsitleusega, mis puudutab eriotstarbelise diiselkütuse väärkasutamise tõkestamist. Eestimaa Talupidajate Keskliit (edaspidi ETKL) soovib Teid tänada, et olete kaasanud meid selle teema aruteludesse ning ka viimase ümarlaua arutelusse, mis toimus 16. juulil 2019.aastal Maaeluministeeriumis, kus osales ETKLi esindajana Jaanus Põldmaa. Näeme, et arutelud on jõudnud faasi, kus peame vajalikuks oma liikmete seisukohta väljendada kirjalikult. Seda enam, et aktsiisisoodustuse näol on tegemist väga olulise riikliku toetusega, mis aitab põllumajandustootjatel, olenemata tootmise suurusest, konkurentsivõimeliselt majandada.

Edastame alljärgnevalt ETKLi ametlikud seisukohad:

- Erimärgistatud diiselkütuse aktsiisisoodustus on põllumajandussektori jaoks väga oluline meede. Toetame seisukohta, et arvestades sektori huve, tuleks leida lahendused väärkasutuste tõkestamiseks ning senisest enam rakendada kontrollmehhanisme, et aktsiisisoodustust kasutatakse vaid seaduslikult ja eesmärgipäraselt.
- Erinevates ettekannetes välja toodud hinnanguline väärkasutamise summa 4,7 miljonit eurot 2018. aastal on oluline rahaline vahend, mida täiendavalt saaks põllumajandussektoris suunata näiteks vähendades EDK aktsiisi määra ning kui seda saaks tõhusama kontrollimeetmete abil teha, siis toetame nende meetmete rakendamist. Siiski leiame, et aktsiisisoodustuse kasutamisel peaks säilima süsteem, mis oleks põllumajandustootjatele lihtsasti kasutatav ja minimaalse halduskoormusega.

- ETKL ei saa toetada väärkasutamise tõkestamisel lahendust, mis sätestab, et aktsiisibüroo saamiseks rakendatakse limiite hektaripõhiselt arvestades tootmissuunda, põllumajandusloomade arvu jne. Põhjus, miks me seda ei saa toetada on, et põllumajandussektoris tegevate ettevõtete kütusemahu vajadused on selles osas väga erinevad. Näiteks kui ühel aastal on keskmine sademete hulk kõrgem kui eelmisel aastal, siis see koheselt tõstab kütuse kulu (kütuse kulu kuivatites, maaharimisel ja tootmishoonete kütmisel). Siinkohal limiidid, mis sätestatakse, võttes arvesse eelmist aastat, võivad tekitada põllumajandustootjatel olulisi raskusi oma kütusevajaduse rahuldamiseks. Lisaks kütuse kokkuhoiu vajadus suurendaks survet keemilisele taimekaitse tegemise järele, mis ei oleks keskkonna seisukohalt mõistlik. Näiteks, kui tootjal on kütuse limiit otsas, siis ta rakendab minimeeritud mullaharimise võtteid, mida kompenseeritakse kõrgema taimekaitse fooniga. Näitena tooksime siin kohal ka väiketootmised, kus loomi karjatatakse koplites või varutakse sööta põllumassiividelt, mille vahemaad võivad olla isegi üle 25 km jne. Lisaks erinevate tehnoloogiate rakendamine köögivilja kasvatuses, kus kasutatava kütuse kulu võib erineda kordades.
- ETKL ei toeta seisukohta, kus põllumajandustootjatele tagastatakse aktsiisivahe mingi ajaperioodi jooksul. See tekitab likviidsusprobleeme ja seda just alustavatele noortalunikele ja väikeettevõtetele.
- Erinevatel aruteludel Maaeluministeriumis on selgelt välja tulnud tõsiasi, et aktsiisibüroo väärkasutatakse just jaemüügis ning sellest tulenevalt peaksid kõik tõkestamise meetmed olema sinna suunatud, et jaemüügis toimuks erimärgistatud diiselkütuse müük vaid õigustatud isikutele. Kuna paljud väiketalunikud ostavad erimärgistatud diiselkütust just jaemüügist, siis leiame, et jaemüügist ostmise võimalus peaks säilima. Samas teeme me ettepanku määrata kindlaks õigustatud isikud (põllumajandusega tegelevad ettevõtjad – juriidilised isikud ja FIEd) ja võimaldada aktsiisibüroo diiselkütuse müümist vaid neile isikutele. ETKLi ettepanek oleks, et õigustatud isik määratakse PRIA andmete alusel ning seejärel luuakse nendel andmetel põhinev andmebaas, mida saaksid kütuse jaemüügi ettevõtte kasutada müüa erimärgistatud diiselkütust vaid andmebaasis olevatele õigustatud isikutele - juriidilistest isikutest põllumajandusettevõtetele ja FIEdest põllumajandustootjatele.
- PRIA andmebaasi loomisel näeme, et lisaks ettevõtte tavaandmetele lisatakse ka andmed, mis võimaldavad võrrelda jaemüügi ja hulgemüügi andmeid. Sellest tulenevalt tekib EMTA-l võimalus kontrollida põllumajandusettevõtete aktsiisibüroo sihtotstarbelist kasutamist ja samas distsiplineeriks see ka õigustatud isikuid aktsiisibüroo mitte kuritarvitama. Näiteks kui ettevõtte

majandab 20 ha aga on ostnud EDK-d 10 tonni tekiksid koheselt küsimused sihtotstarbelise kasutamise osas.

- Metsade jätkusuutlik majandamine on talupidajatele oluline tegevus, mis aitab talupidajatel maapiirkonnas oma tegevust mitmekesistada kui ka riske maandada. Sellest tulenevalt teeme ettepaneku laiendada erimärgistatud diiselkütuse kasutamist ka metsamajandamisele.

Eestimaa Talupidajate Keskliit leiab, et aktsiisoodustuse kasutamise olulised muudatused vajaksid põhjalikumat mõjuanalüüsi põllumajandussektorile, mida hetkel veel tehtud ei ole. Sellest tulenevalt teeme ettepaneku, et Eesti Maaülikooli eestvedamisel tuleks läbi viia majanduslik analüüs põllumajandussektoris eri liikide kütuse kasutamise osas Eestis.

Lugupidamisega

/digitaalselt allkirjastatud/

Kerli Ats
Juhatuseliige
Eestimaa Talupidajate Keskliit